

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL MOKYKLŲ (IŠSKYRUS AUKŠTĄSIAS MOKYKLAS) REAGAVIMO Į MOKINIŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, PLATINIMO IR DISPONAVIMO PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS BEI PAGALBOS TEIKIMO MOKINIAMS, JŲ TĖVAMS AR ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ PAVYZDINIO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

Nr.
Vilnius

Atsižvelgdama į Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. XIV-1982 „Dėl Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų patvirtinimo“, (toliau – Darbotvarkė) pirmojo tikslo uždavinio, nurodyto Darbotvarkės 32.1.1 papunktyje, nuostatas ir siekdama sukurti ir įdiegti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir rizikingo elgesio ankstyvojo atpažinimo ir reagavimo bendrojo ugdymo mokyklose sistemą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė

n u t a r i a:

2. Patvirtinti Mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas) reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar atstovams pagal įstatymą pavyzdinį tvarkos aprašą (pridedama).

3. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimą Nr. 437 „Dėl Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

4. Rekomenduoti savivaldybėms, nevalstybinėms ir valstybinėms institucijoms ir įstaigoms vadovautis šiuo nutarimu patvirtintu Mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas) reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar atstovams pagal įstatymą pavyzdiniu tvarkos aprašu.

5. Rekomenduoti savivaldybių administracijoms teikti teisinę pagalbą bei konsultacijas mokykloms mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis klausimais.

6. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2025 m. gegužės 1 d.

Ministras Pirmininkas

Sveikatos apsaugos ministras

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2024 m.

d. nutarimu Nr.

MOKYKLŲ (IŠSKYRUS AUKŠTĄSIAS MOKYKLAS) REAGAVIMO Į MOKINIŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, PLATINIMO IR DISPONAVIMO PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS BEI PAGALBOS TEIKIMO MOKINIAMS, JŲ TĖVAMS AR ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ PAVYZDINIS TVARKOS APRAŠAS

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas) reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar atstovams pagal įstatymą pavyzdinis tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato:

1.1. reagavimo į mokinių, nepriklausomai nuo jų amžiaus, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus mokyklose, vykdančiose pradinio, pagrindinio, vidurinio ir pirminio profesinio mokymo programas (toliau – mokykla), tvarką;

1.2. pagalbos teikimo mokiniams, nepriklausomai nuo jų amžiaus, ir jų tėvams ar atstovams pagal įstatymą, nustatčius psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus mokykloje, tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Psichoaktyviosios medžiagos** – alkoholis, tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiiais susiję gaminiai (elektroninės cigaretės ir jų pildyklės), narkotinės, psichotropinės medžiagos, kuriuos naudojant ir (ar) vartojant keičiasi asmens emocinė būseną, mąstymas ir (arba) elgesys.

2.2. **Disponavimas psichoaktyviosiomis medžiagomis** – atvejai, kai mokinys turi su savimi arba laiko mokyklos patalpose ar mokyklos teritorijoje psichoaktyviasias medžiagas.

2.3. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme, Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatyme.

II SKYRIUS

MOKYKLŲ REAGAVIMAS Į MOKINIŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, PLATINIMO IR DISPONAVIMO PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS

3. Galimi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo atpažinimo požymiai nustatyti Aprašo 1 priede, galimi psichoaktyviųjų medžiagų platinimo atpažinimo požymiai nustatyti Aprašo 2 priede. Kiekvienais mokslo metais su Aprašo 1 ir 2 prieduose nurodytais požymiais turi būti pasirašytinai supažindinti visi mokykloje dirbantys darbuotojai (toliau – mokyklos darbuotojai).

4. Kiekvienas mokyklos darbuotojas, įtaręs, pastebėjęs ar gavęs informaciją, kad mokyklos teritorijoje mokinys disponuoja psichoaktyviosiomis medžiagomis ir (ar) jas vartoja, vartojo ir yra apsvaigęs arba apsinuodijęs, atlieka šiuos veiksmus nurodytu eiliškumu:

4.1. įvertina mokinio sveikatos būklę pagal Aprašo 1 priede pateiktus požymius ir būtinosios medicinos pagalbos reikalingumą;

4.2. jeigu mokiniui reikalinga būtinoji medicinos pagalba:

4.2.1. nedelsdamas kviečia greitosios medicinos pagalbos brigadą skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 ir apie tai informuoja mokinio tėvus ar jo atstovus pagal įstatymą;

4.2.2. organizuoja pirmosios pagalbos teikimą mokiniui, vadovaudamasis mokyklos pirmosios pagalbos organizavimo tvarka;

4.3. informuoja mokyklos vadovą arba jo įgaliotą asmenį apie Aprašo 4 punkto pirmojoje pastraipoje nurodytą atvejį, taip pat visuomenės sveikatos specialistą, vykdančią visuomenės sveikatos priežiūrą mokykloje;

4.4. jeigu mokiniui būtinoji medicinos pagalba yra nereikalinga, palydi mokinį pas mokyklos vadovą arba jo įgaliotą asmenį;

5. Visais mokinio vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nedelsdamas apie šiuos atvejus informuoja mokinio tėvus ar atstovus pagal įstatymą ir kviečia juos atvykti į mokinio buvimo vietą – sveikatos priežiūros įstaigą arba mokyklą.

6. Kai mokinys vartojo psichoaktyvias medžiagas ir (ar) jomis galimai disponuoja, tačiau jam nebuvo reikalinga būtinoji medicinos pagalba, mokyklos vadovas ir (ar) jo įgaliotas asmuo:

6.1. esant mokinio tėvų ar atstovų pagal įstatymą rašytiniam sutikimui arba mokymo sutarties nuostatai, suteikiančiai teisę mokyklos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui patikrinti mokinio turimus daiktus, kai kyla įtarimų dėl psichoaktyviųjų medžiagų disponavimo, atskiroje patalpoje individualiai kalbasi su mokiniu apie atvejo aplinkybes: kada ir kokias psichoaktyvias medžiagas vartojo ir (ar) kokiomis psichoaktyviosiomis medžiagomis disponuoja, iš kur jų gavo, psichoaktyvias medžiagas vartojo vienas ar su kitu (-ais) mokiniu (-iais), jeigu su kitu (-iais) mokiniu (-iais), tai su kuriuo (-iais), ar gali būti kuriam (-iems) nors mokiniui (-iams) reikalinga būtinoji medicinos ar kita pagalba, prašo mokinio parodyti jo turimus daiktus ir atlieka vieną iš šių veiksmų:

6.1.1. jei nėra randama psichoaktyviųjų medžiagų, kalbasi kartu su mokiniu ir atvykusiais mokinio tėvais ar atstovais pagal įstatymą apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis galimas pasekmes ir pakartotiniam psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui ir (ar) disponavimui psichoaktyviosiomis medžiagomis išvengti galimus prevencinius veiksmus;

6.1.2. jei legalios psichoaktyvios medžiagos (alkoholis, tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiiais susiję gaminiai (elektroninės cigaretės ir jų pildyklės), randamos pirmą kartą, jas atiduoda atvykusiems mokinio tėvams ar atstovams pagal įstatymą, kalbasi kartu su jais ir mokiniu apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis galimas pasekmes ir pakartotiniam psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui ir (ar) disponavimui psichoaktyviosiomis medžiagomis išvengti galimus prevencinius veiksmus;

6.1.3. jei legalios psichoaktyvios medžiagos (alkoholis, tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiiais susiję gaminiai (elektroninės cigaretės ir jų pildyklės), randamos ne pirmą kartą, kalbasi kartu su mokiniu ir atvykusiais mokinio tėvais ar atstovais pagal įstatymą apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis galimas pasekmes ir pakartotiniam psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui ir (ar) disponavimui psichoaktyviosiomis medžiagomis išvengti galimus prevencinius veiksmus, užpildo Daiktų paėmimo protokolą (Aprašo 3 priedas) ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną mokyklos vardu praneša apie psichoaktyviųjų medžiagų radimo atvejį ir pateikia Daiktų paėmimo protokolą adresu www.epolicija.lt;

6.1.4. jei randama, kad mokinys turi nelegalių psichoaktyviųjų medžiagų, kurios gali būti tablečių, kristalų, suktinių, žolinių mišinių, miltelių, druskų ar kitu pavidalu arba kyla abejonių dėl medžiagos legalumo (ypač elektroninių cigarečių ir jų pildyklių atveju), nedelsdamas skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 praneša apie galimą teisės pažeidimą, iki policijos pareigūnų atvykimo neliečia, neuosto, neleidžia sunaikinti rastų nelegalių psichoaktyviųjų medžiagų ir apriboja mokinio galimybę naudotis ryšio priemonėmis bei apie tai praneša mokinio tėvams ar atstovams pagal įstatymą;

6.2. nesant mokinio tėvų arba atstovų pagal įstatymą rašytinio sutikimo arba mokymo sutarties nuostatos, suteikiančios teisę mokyklos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui patikrinti mokinio turimus daiktus, kai kyla įtarimų dėl psichoaktyviųjų medžiagų disponavimo, arba mokiniui nesutinkant parodyti turimų daiktų, atskiroje patalpoje individualiai kalbasi su mokiniu apie atvejo aplinkybes: kada ir kokias psichoaktyvias medžiagas vartojo ir (ar) kokiomis psichoaktyviosiomis medžiagomis disponuoja, iš kur jų gavo, psichoaktyvias medžiagas vartojo vienas ar su kitu (-ais) mokiniu (-iais), jeigu su kitu (-iais) mokiniu (-iais), tai su kuriu (-iais), ar gali būti kuriam (-iems) nors mokiniui (-iams) reikalinga būtinoji medicinos ar kita pagalba, taip pat informuoja mokinį ir atvykusius mokinio tėvus ar atstovus pagal įstatymą, jog policijos pareigūnai gali imtis teisėtų veiksmų, įskaitant daiktų apžiūrą, ir nedelsdamas skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 praneša apie galimą teisės pažeidimą.

7. Visais galimais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų platinimo atvejais mokyklos vadovas ir (ar) jo įgaliotas asmuo:

7.1. pastebėjęs ar gavęs informaciją iš mokyklos darbuotojo, mokinio apie mokyklos teritorijoje pastebėtą (šiuo metu vykstantį ir (ar) ką tik įvykusį) mokinio psichoaktyviųjų medžiagų platinimo atvejį, nedelsiant skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 praneša apie galimą teisės pažeidimą, informuoja apie įtarimus mokinio tėvus ar jo atstovus pagal įstatymą, kviečia juos atvykti į mokyklą.

7.2. gavęs informaciją iš mokinio ar jo tėvų ar jo atstovo pagal įstatymą, mokyklos darbuotojo, kad mokinys įsigijo psichoaktyviųjų medžiagų mokyklos teritorijoje ar konkretus mokinys galimai platinė psichoaktyvias medžiagas pateikia gautą informaciją policijos skambučių linijos telefono numeriu +370 700 60 777 arba adresu [www.epolicija.lt.](http://www.epolicija.lt), informuoja apie įtarimus mokinio tėvus ar jo atstovus pagal įstatymą.

8. Jei mokyklos teritorijoje mokinys randa psichoaktyviųjų medžiagų, tačiau nežinoma, kam jos priklauso, jas perduoda bet kuriam mokyklos mokytojui, kuris jas perduoda mokyklos vadovui arba jo įgaliotam asmeniui. Jei mokyklos teritorijoje mokyklos darbuotojas randa psichoaktyviųjų medžiagų, tačiau nežinoma, kam jos priklauso, jas perduoda mokyklos vadovui arba jo įgaliotam asmeniui. Šiais atvejais, gavęs perduotas medžiagas, mokyklos vadovas arba jo įgaliotas asmuo nedelsdamas:

8.1. rastas legalias psichoaktyvias medžiagas (alkoholinius gėrimus, tabaką, tabako gaminius, su tabako gaminiiais susijusius gaminius (elektronines cigaretes, jų pildykles) sunaikina vadovaudamasis mokyklos nustatyta atliekų tvarkymo tvarka;

8.2. jei rastos nelegalios narkotinės, psichotropinės medžiagos arba kyla abejonų dėl medžiagos legalumo (ypač elektroninių cigarečių ir jų pildyklių atveju), skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 informuoja skubiosios pagalbos tarnybą ir atvykus policijai surašo pranešimą apie rastas medžiagas, kuriame nurodo jų radimo aplinkybes, medžiagų kiekį ir patvirtina perdavimo policijos pareigūnams faktą.

9. Jeigu mokymo sutartyje nėra nuostatos, suteikiančios teisę mokyklos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui patikrinti mokinio turimus daiktus, kai kyla įtarimų dėl psichoaktyviųjų medžiagų disponavimo, rekomenduojama pasirašyti mokinio tėvų ar atstovų pagal įstatymą rašytinį sutikimą, suteikiantį teisę mokyklos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui patikrinti mokinio turimus daiktus, kai kyla įtarimų dėl psichoaktyviųjų medžiagų disponavimo.

10. Visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais mokyklos vadovaujasi nešališkumo, konfidencialumo, profesionalumo, nediskriminacijos ir pagarbos žmogaus teisėms principais, užtikrinamos asmens duomenų saugumą siekdamos iširti ir tinkamai reaguoti į šiuos atvejus.

11. Visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais mokyklos bendruomenė informuojama apie juos naudojant nuasmenintus, neleidžiančius nustatyti mokinio ir jo tėvų ar atstovų pagal įstatymą tapatybės, duomenis, siekiant pakartotinai priminti mokyklos vidaus tvarkos taisyklių laikymosi svarbą, taikomas prevencijos priemonės mokiniams, jų tėvams ar atstovams pagal įstatymą ir (arba) Apraše nustatytą teisinį reguliavimą.

III SKYRIUS

PAGALBOS TEIKIMAS MOKINIAMS IR JŲ TĖVAMS AR ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ

12. Visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais po Aprašo II skyriuje nurodytų reagavimo veiksmų atlikimo mokykloje organizuojama ir teikiama pagalba:

12.1. kai nustatytas pirmas mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir (arba) disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejis, mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo organizuoja susitikimą su mokiniu ir jo tėvais ar atstovais pagal įstatymą ir paskiria atsakingą asmenį, koordinuosiantį pagalbos teikimą mokiniui ir (ar) jo tėvams ar atstovams pagal įstatymą;

12.2. kai nustatytas pakartotinis mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir (arba) disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejis, informuojama mokyklos Vaiko gerovės komisija ir šaukiamas posėdis.

13. Mokyklos Vaiko gerovės komisijoje:

13.1. pagalbos teikimo galimybės svarstomos prieš tai jas aptarus su mokiniu ir jo tėvais ar atstovais pagal įstatymą;

13.2. sprendimai dėl pagalbos turinio ir formų priimami vadovaujantis mokinio nuomonės išklauso ir geriausių jo interesų įgyvendinimo principais, siekiant sumažinti mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis rizikas.

14. Pagalba apima švietimo pagalbos, visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, neformaliojo švietimo ar kitų švietimą papildančio ugdymo veiklų organizavimą, kitų prevencinių veiklų vykdymą mokykloje.

15. Teikiant pagalbą siekiama:

15.1. padėti mokiniui ir jo tėvams ar atstovams pagal įstatymą ugdyti sveikatą, kritinį mąstymą, suteikiant mokykloje informaciją ar pateikiant nuorodas į informacijos šaltinius psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir intervencijos temomis;

15.2. padėti mokiniui tapti psichologiškai atsparesniam, užimtam, gebančiam palaikyti santykius su bendraamžiais ir suaugusiaisiais, rūpintis savo fizine ir psichikos sveikata, įtraukiant mokinį į neformaliojo švietimo veiklas, socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti skirtus užsiėmimus, prevencines programas ar kitą mokykloje vykdomą veiklą arba nukreipiant į neatlygintinas šiems tikslams pasiekti tinkamas veiklas už mokyklos teritorijos ribų;

15.3. padėti mokinio tėvams ar atstovams pagal įstatymą stiprinti įgūdžius, susijusius su santykių, bendravimo gerinimu, vaiko saugumo užtikrinimu, užimtumo planavimu ir kitais, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos veiksmams, suteikiant švietimo pagalbos specialisto konsultaciją, nukreipiant į savivaldybėje prieinamas neatlygintinas mokinio tėvų ar atstovų pagal įstatymą švietimo ir įgūdžių ugdymo veiklas;

15.4. padėti mokiniui ir jo tėvams ar atstovams pagal įstatymą spręsti sveikatos, socialines, švietimo ar kitas problemas tikslingai pasirenkant savivaldybėje neatlygintinai teikiamas paslaugas ir pagalbą.

16. Pagalbos priemonių turinys nukreiptas į:

16.1. psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis priežasčių ir galimų pasekmių aptarimą su mokiniu ir jo tėvais ar atstovais pagal įstatymą;

16.2. psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo atvejų pirminį įvertinimą dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo rizikos, naudojant tam skirtus vertinamuosius testus (alkoholio, tabako, narkotikų vartojimui ir jo keliamai rizikai nustatyti);

16.3. rekomendacijų mokiniui ir jo tėvams ar atstovams pagal įstatymą teikimą dėl tarpusavio santykių šeimoje, santykių su bendraamžiais, laisvalaikio leidimo, mokymosi, taisyklių taikymo ir laikymosi mokykloje ir šeimoje bei kitais psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis rizikos mažinimui aktualiais klausimais;

16.4. mokinių ir jų tėvų ar atstovų pagal įstatymą konsultavimą ar įtraukimą į mokykloje vykdomas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir (ar) disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis rizikos mažinimui skirtas veiklas, ankstyvosios intervencijos programą (naudojamas mokyklos parengtas mokykloje vykdomų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) platinimo rizikos mažinimui skirtas veiklų sąrašas, su nuorodomis į trumpą kiekvienos veiklos aprašymą, grafiką, adresais ir kontaktiniais duomenimis);

16.5. mokinių ir jų atstovų pagal įstatymą nukreipimą pagalbos į savivaldybės ir valstybės įstaigose teikiamas neatlygintinas visuomenės ar asmens sveikatos priežiūros, socialines paslaugas, švietimo pagalbą ar kitą pagalbą (naudojamas savivaldybės administracijų ar jų įgaliotos institucijos parengtas savivaldybės ir valstybės įstaigose teikiamų neatlygintinų visuomenės ir asmens sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, švietimo pagalbos ar kitos pagalbos paslaugų sąrašas su įstaigų adresais, teikiamomis paslaugomis su trumpu jų aprašymu, tiesioginiais kontaktiniais duomenimis);

16.6. kitus mokyklos veiksmus, tikslingai nukreiptus į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejų pasikartojimo prevenciją.

17. Teikiant pagalbą turi būti išklausa visų asmenų, dalyvaujančių teikiant pagalbą, nuomonė, susitariama dėl konkrečių veiksmų mokykloje ir (ar) už mokyklos teritorijos ribų, nustatomi veiksmai, už kurių įgyvendinimą yra atsakingas mokyklos atstovas, mokinys ir jo tėvai ar atstovai pagal įstatymą, numatomas bendras įgyvendintų veiksmų rezultatų aptarimas.

18. Teikiama pagalba turi būti aprašyta mokyklos kartu su mokiniu ir jo tėvais ar atstovais pagal įstatymą sudarytame rašytiniame pagalbos teikimo plane, kuriame apibrėžiami teikiamos pagalbos tikslai, sutarti veiksmai jiems pasiekti, už veiksmų įgyvendinimą atsakingi asmenys (mokyklos atstovas, mokinys, jo tėvai ar atstovai pagal įstatymą) ir veiksmų įgyvendinimo terminai.

19. Tais atvejais, kai mokykloje yra išnaudotos visos švietimo pagalbos ar kitos pagalbos galimybės, o mokinio elgesio problemos, susijusios su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, platinimu ar disponavimu psichoaktyviosiomis medžiagomis, nekinta ar didėja, mokykla turi kreiptis į vaiko deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybę dėl koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų skyrimo mokiniui ir (ar) pagalbos mokinio tėvams ar atstovams pagal įstatymą skyrimo.

20. Tais atvejais, kai mokinio tėvai ar atstovai pagal įstatymą nepriima pagalbos sau ar savo vaikui, mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo kreipiasi į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir praneša apie galimą vaiko nepriežiūros atvejį.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Aprašo nuostatų įgyvendinimui būtini veiksmai numatomi mokyklos direktoriaus tvirtinamuose vidaus dokumentuose.

22. Mokyklos vadovas užtikrina, kad Apraše numatyta pareiga pastebėjus, įtarus mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, disponavimą jomis ar platinimo atvejį informuoti mokyklos vadovą ar jo įgaliotą asmenį būtų numatyta kiekvieno mokyklos darbuotojo pareigybės aprašyme.

23. Su Aprašu ir jo pagrindu vykdomais veiksmais visi mokyklos darbuotojai supažindinami pasirašytinai, bei informuojami moksleivių tėvai ar jų atstovai pagal įstatymą.

Mokyklų (išskyrus aukštąsias) reagavimo į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar atstovams pagal įstatymą pavyzdinio tvarkos aprašo
1 priedas

GALIMI PSICHOAKTYVIŪJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO ATPAŽINIMO POŽYMIAI

1. Trumpalaikio vartojimo atpažinimo požymiai:

1.1. Akies vyzdžio dydis ir reakcija į šviesą. Esant apsinuodijimui stimulatoriais, atmerkus akies voką, krintant tiesioginei šviesai, akies vyzdys lieka išsiplėtęs, esant apsinuodijimui opioidais – akies vyzdys lieka susitraukęs, esant apsinuodijimui hašišu arba marihuana – akies vyzdys pulsuoja didėdamas (atkreiptinas dėmesys, kad akies vyzdys neženkliai pulsuoja, net ir nevartojus psichoaktyviųjų medžiagų).

1.2. Nistagmas – ritmiškas, nevalingas abiejų akių obuolių trūkčiojimas. Jis gali pasireikšti, kai kraujyje yra viena ir daugiau promilių alkoholio, atpažįstamas stebint akių obuolius bent keliolika sekundžių.

1.3. Laiko pajautimas. Pavartojus psichoaktyviųjų medžiagų gali sutrikti laiko suvokimas, suprastėti gebėjimas suprasti paprastas instrukcijas. Tai galima patikrinti, paprašant pastovėti suglaudus kojas, ištiesus į priekį rankas, atlenkus galvą atgal ir užsimerkus ir pranešti, kai praeis 30 sekundžių. Nepavartojus psichoaktyviųjų medžiagų galima apsirikti 10 sekundžių.

1.4. Dūrių žymės. Jeigu psichoaktyviosios medžiagos švirškčiamos, lieka dūrio žymės, kurios laikui bėgant keičiasi: 0–8 val. – raudona dėmė (paraudęs ratas); 8–96 val. – šviesaus sukrešėjusio kraujo pėdsakai; 5–14 dienų – tamsios dėmės.

1.5. Kvapas. Pavartojus alkoholio jaučiamas alkoholio kvapas iš burnos ar nuo drabužių, tabako ar tabako gaminių – tabako kvapas, marihuanos – keistas, neįprastas, cheminių medžiagų kvapas.

1.6. Bendri apsinuodijimo požymiai. Apsinuodijus gali atsirasti mieguistumas, sąmonės praradimas, pykinimas, vėmimas, galvos svaigimas, pasireikšti perkaitimas ar dehidratavimas, krėsti drebulys, apimti panika ar pasireikšti kiti apsinuodijimo požymiai. Esant tokiems požymiams, reikia kviešti greitosios medicinos pagalbos brigadą, prireikus suteikti mokiniui pirmąją pagalbą.

1.7. Netipinio elgesio požymiai. Pavartojus psichoaktyviųjų medžiagų gali atsirasti mokiniui nebūdingo elgesio požymių, kurie pasireiškia atskirai arba kartu su šio priedo 1.1-1.7 papunkčiuose nustatytais požymiais. Mokinys gali tapti agresyvus, elgtis impulsyviai – imti rėkti, bėgti, blaškytis, neadekvačiai reaguoti į aplinką. Jam gali prasidėti haliucinacijos, apimti baimė, prasidėti kliedesiai arba sulėtėti kalba.

2. Ilgalaikio vartojimo atpažinimo požymiai:

2.1. Asmenybės pokyčiai: nuotaikos ar būdo savybių pasikeitimas, brandumo stoka, santykių su tėvais ar atstovais pagal įstatymą, ryšių su draugais pokyčiai, siekių stoka, savęs nuvertinimas, neigimas ir melavimas, vėlavimas, nepaaiškinama baimė, įtarumas arba savisaugos instinkto stoka, priešiškumas kitiems ir sau, agresyvumas.

2.2. Veiklos ir įpročių pokyčiai: be pateisinamos priežasties nebuvimas namuose ar bendrojo ugdymo mokykloje (toliau – mokykla), pareigų namuose ar mokykloje neatlikimas, pakitęs bendravimas su bendraamžiais, kitais žmonėmis; slapukavimas, konfliktai namuose ar mokykloje, nuolatinis negebėjimas susikaupti, greitas įniršis uždavus klausimus, susijusius su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, nuolatinis liūdesys, ženklūs finansinės padėties pokyčiai.

2.3. Išvaizdos pokyčiai: higienos stoka, raudonos ar ašarojančios akys, išsiplėtę arba susiaurėję akių vyzdžiai, nuolatinė sloga.

2.4. Sveikatos ir normalaus dienos, nakties ritmo pokyčiai: apetito stoka ar padidėjęs apetitas, dažnas kosulys, keista kalba, miego problemos, išsiblaškyimas, energijos stoka.

2.5. Tarp mokinio daiktų pastebimi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo įtarimą keliantys daiktai ar medžiagos – nikotino pagalvėlės, kristalai, impregnuoti lapeliai, elektroninių cigarečių pildyklės, žiebtuvėliai, milteliai, kapsulės, tabletės ir pan.

2.6. Teisės aktų pažeidimai: smulkios vagystės iš namų ir mokyklos draugų, bėgimas iš namų ir pamokų ir pan.

Mokyklų (išskyrus aukštąsias) reagavimo į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar atstovams pagal įstatymą pavyzdinio tvarkos aprašo 2 priedas

GALIMI PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ PLATINIMO ATPAŽINIMO POŽYMIAI

1. Pajamos. Ryškiausias ženklas, kad mokinys platina psichoaktyvias medžiagas, yra jo pajamos. Jei mokinys staiga pradeda pirkti daiktus pats, neturėdamas pajamų šaltinio (pavyzdžiui, iš šeimos, giminaičių ar darbo ne visą darbo dieną), tai galimai lemia psichoaktyviųjų medžiagų platinimas kaip paslėptas pajamų šaltinis.

2. Užrašai. Dažniausiai psichoaktyvias medžiagas platinantys mokiniai registruoja savo išlaidas ir pajamas. Daugelis iš jų tai daro, siekiant fiksuoti, kas ir už ką yra skolingas. Kiekvienas užrašų įrašas gali būti užkoduotas skaitine ar raidine seka.

3. Įranga. Jei platinamos psichoaktyviosios medžiagos, mokinys tikriausiai turi tam reikalingas priemones. Tai apima psichoaktyviosioms medžiagoms vartoti ar supakuoti skirtus daiktus, tokius kaip:

3.1. priemaišos – medžiagos, dedamos į psichoaktyvias medžiagas siekiant padidinti pajamas ir pakeisti poveikį. Šios medžiagos atskiedžia psichoaktyvias medžiagas, keičia jų stiprumą, pavyzdžiui, miltai, krakmolas, cukrus ir kofeinas;

3.2. rūkymo pypkės, bongai;

3.3. nedidelio dydžio, maistinės svarstyklės;

3.4. užspaudžiami plastikiniai maišeliai;

3.5. aliuminio folija.

4. Vartojimo požymiai. Nors tai nėra tiesioginis psichoaktyviųjų medžiagų platinimo požymis, tačiau daugelis psichoaktyviųjų medžiagų platintojų patys pradeda vartoti psichoaktyvias medžiagas.

5. Kitų mokinių elgesys ir turima informacija. Neretai psichoaktyviųjų medžiagų platintojas dėl vienokių ar kitokių priežasčių išnaudoja kitus mokinius įvairioms užduotims atlikti. Mokinių bendruomenė paprastai turi daug informacijos vieni apie kitus, tad psichoaktyviųjų medžiagų platintojas visuomet yra žinomas.

Mokyklų (išskyrus aukštąsias) reagavimo
į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo,
platinimo ir disponavimo
psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus
bei pagalbos teikimo mokiniams, jų
tėvams ar atstovams pagal įstatymą
pavyzdinės tvarkos aprašo
3 priedas

(Daiktų paėmimo protokolo forma)

Mokyklos pavadinimas

DAIKTŲ PAĖMIMO PROTOKOLAS

Data	
Dokumento Nr.	
Surašymo vieta	

Daiktų paėmimą atlieka (vardas, pavardė, pareigos)				
Atliekant daiktų paėmimą, dalyvauja (vardas, pavardė, pareigos)				
Paimti daiktai:				
Eil. Nr.	Tikslus daikto aprašymas	Mato vnt.	Kiekis	Pastabos
1				
2				
3				
Asmuo, iš kurio paimti daiktai: Daikto savininkas:				

Atliekant daiktų paėmimą dalyvavusių asmenų pareiškimai	
Žyma apie protokolo kopijos įteikimą ir daiktus paėmusio asmens pardas, pavardė, parašas	
